

Staingylpen

2 · 2015

Sundregruppen och Sundre fågelstation

Ringmärkningen i Sundre socken startades i Skoge 1976 av Per-Göran Bentz. Under en följd av år bedrevs den bara under våarna, men från 1981 även på hösten vid Hoburgen. Verksamheten fick där sedan alltmer standardiserade former och sedan 1990 på hösten och 1999 på våren har märkningen bedrivits enbart vid Hoburgen och nästan uteslutande inom de standardiserade perioderna 25 april – 8 juni och 25 juli – 15 september.

Sundregruppen är vi som driver Sundre fågelstation och föreningen bildades 1986. Medlemsantalet för 2014 var 32 aktiva medlemmar och 87 stödmedlemmar. Medlemsavgiften för 2015 är 350 kronor för aktiva medlemmar och 150 kronor för stödmedlemmar. Om man meddelar kassören (medlem@sundrefagelstation.se) att man kan tänka sig utskicket Staingylpen via e-post sänks medlemsavgiften med 50 kr.

Utgivningen av infobladet Staingylpen har varit lite sporadiskt genom åren, ofta på grund av svårigheten att få ihop ett blandat och publikt innehåll. Intentionen är för närvarande att få ut ett sommarnummer och ett vinternummer. Bildmaterialet äger signaturen Sundregruppen (då underförstått, och anges ej) när fotografen inte är känd.

Redaktör: Per Smitterberg.

Styrelsen

Ordförande

Åsa Steinholtz, Uppsala
asa.steinholtz@gmail.com
0709-52 56 45

Vice ordförande

Jens Bardtrum, Lärbro
bardtrum@hotmail.com
070-380 77 03

Sekreterare

Bimbi Ollberg, Stånga
bimbiollberg@hotmail.com
0707-21 89 56

Kassör

Leo Larsson, Uppsala
leo.larsson@gmail.com
0709-72 37 72

Ledamot

Matti Eriksson, Skarpnäck
mattieriksson1@hotmail.com
0736-42 84 49

Ledamot

Björn Lilja, Visby
lilja.b@telia.com
0705-31 95 86

Ledamot

Fredrik Litsgård, Jönköping
fredrik.litsgard@hotmail.se
0761-75 03 04

Sundregruppen

623 30 Burgsvik

E-post: info@sundrefagelstation.se

Hemsida: www.sundrefagelstation.se

Plusgiro: 45 97 36-5

Vårsåsongen 2015	4
Första skådarresan till Gotland	11
Föreningsinformation mm.	14

Sundregruppens verksamhet våren 2015

Bimbi Ollberg

Meddelande nr 90 från Sundregruppen

Inledning

Våren 2015 blev en annorlunda säsong i Sundre. Frågan man ställde sig var "Vart tog alla fåglar vägen?". Våren 2014 märktes nästan rekordmånga fåglar, 2663 fåglar (endast 2008 var bättre), medan det under vårsäsongen 2015 fångades och märktes endast 1690 fåglar.

Det som framförallt överraskar negativt är summan för bl.a. lövsångare med endast 593 märkta mot 1166 märkta våren 2014. Endast 1 höksångare fastnade i näten och alla övriga *sylvia*-sångarna liksom alla fyra arter flugsnappare var fåtaliga. För blåhaken fortsatte kräftgången och ingen märktes denna vår och de var även ovanliga i fält.

Bland de positiva överraskningarna finns gransångare som märktes i rekordantal, hela 99 ex. För kungsfågeln märktes att förra året varit ett bra år med mycket rörelse, för hela 50 ex märktes och en fågel märkt i Tjeckien kontrollerades.

En trolig faktor till det skrala antalet fångade fåglar är vädret. Denna vår måste ha varit en av de blåsiggaste och svalaste våarna i mannaminne.

Fågelstationen var bemannad 45 dagar mellan 24 april och 8 juni och 24 personer arbetade ideellt och höll verksamheten igång från tidig morgon. Ringmärkningen utfördes dagligen mellan 25 april och 8 juni från en timme innan soluppgången till kl. 10 på förmiddagen. Väderförhållandena var som sagt allt annat än gynnsamma under den gångna säsongen och 2 dagar, den 2 och 4 maj, ställdes ringmärkningen in helt med anledning av den hårda vinden. Flera dagar borde märkningen ha ställts in p.g.a. blåst, men en viss fångst gjordes då vi bl.a. hade guidningar. Säsongens dryga sista vecka (1-8.6) märktes endast 79 fåglar (2014 fångades drygt 450 fåglar samma period)! Så sammanfattningsvis en fågelfattig vår i näten, men en vår med flera spännande observationer av ovanliga arter i socknen.

25-30 april

Vårsäsongen inleddes med klart väder och måttliga vindar, mestadels från SV. Detta var den enda period med mer fågel i näten än förra året.

Totalt märktes 731 fåglar (2014 fångades 411 fåglar) under de sex aprildagarna, varav 319 bara den första märkdagen (varav hela 226 var rödhakar). Denna dag blev också säsongens bästa när det gäller antal märkta fåglar. De tre mest märkta arterna under den första veckan var rödhake (315), lövsångare (208) och gransångare (55). Det mest ovanliga i näten var en dubbeltrast och en hanne svart rödstjärt den 25.4.

I fält sågs det ovanligt många ringtrastar, som mest 12 ex den 25.4. Årets första ängshök visade upp sig den 27.4 och vårens första överraskning dök upp samma dag, en alpjärnsparv observerades (och fotograferades) under en kort stund strax utanför huset i Skoge. En gulhämpling flög förbi märkområdet den 28.4 (arten sågs eller hördes under ett flertal dagar under början av säsongen) och samma dag observerades en dubbelbeckasin. Ett par svarta rödstjärtar höll till under hela perioden i branten (häckning kunde dock inte konstateras, även om honan sågs under hela vårsäsongen). På Rivet upptäcktes en kaspisk trut den 28.4.

1-15 maj

Maj månad inleddes med växlande väder med både storm och stiltje och vårens enda helt inställda dagar noterades (den 2 och 4.5). Därefter följde en vecka med halvkligt väder och måttliga vindar främst från sydväst varefter vindarna vred om och en period med svaga till måttliga växlande vindar följde.

Under första halvan av maj ringmärktes 599 fåglar (2014 fångades 976 fåglar), av dessa var knappt hälften lövsångare (257). I topplistan för perioden återfinns vi sedan ärtsångare (41) och svarthätta (34). Av lite ovanligare arter i fångsten kan nämnas en sparvhök och en steglits.

I fält observerades två svarthuvade måsar 1-8.5, säsongens enda (!) pilgrimsfalk den 3.5, en hanne ortolansparv den 7-12.5, en brun glada den 8.5, två fjällpipare den 11.5, en turturduva den 13.5 och vårens första prutgäss sträckte förbi den 15.5. En udda grej hände den 15.5 då hela 62 besökare gästade stationen. Många var intresserade av att

följa med på nätrundorna, så vi fick i princip dela ut kölappar.

Göktytan är i en egen klass! Foto: Per Smitterberg

16-31 maj

Även under maj månads andra hälft var vädret mestadels klart med måttliga till friska vindar, nu från västsektorn. Under denna tvåveckorsperiod ringmärktes endast 341 fåglar. Fortfarande var lövsångare i topp med 118 märkta individer. Andraplatsen intogs av ärtsångare (52 ex) och därefter kom härmsångare (21 ex). Udda inslag i fångsten var nattskär, svart rödstjärt, busksångare, sibirisk gransångare, lundsångare (en av var) och säsongens enda (!) rosenfink. Årets första bivrak seglade förbi den 16.5, årets första sommargylling passerade märkområdet den 22.5 (sammanlagt sågs/hördes sommargylling tre dagar under säsongen) och vårens första riktiga överraskning var den härfågel som dök upp den 24.5 och var kvar under resten av säsongen (spelade flitigt mellan Rivet – klippan – Digrans). Några specialgjorda holkar för just härfågel sattes upp (ett tack till Sven-Olof Lantz som donerade holkarna!) och bevisligen besökte detta ex åtminstone en av dem nere vid Rivviken. Under några dagar i slutet av perioden sågs några kaspiska trutar rasta på Rivet.

1-8 juni

Vårsäsongens sista vecka dominerades av klart väder, med varannan dag frisk SV eller V-vind och varannan dag så gott som vindstilla. Då vårflytten närmar sig slutet för de flesta arter bör man visserligen inte förvänta sig alltför höga antal i fångsten, men totalt fångades endast 79 (!) fåglar (2014 märktes hela 414 fåglar). I topp hittar vi aningen överraskande härmsångare (11 ex), som god tvåa lövsångare (10 ex), och som tre ärtsångare (7 ex). Lite kul att nämna från näten

under junidagarna är ytterligare en fångad steglits (en ganska vanlig art på ön, men ovanlig i nätfångsten).

I fält sågs en hel del udda arter som glädde alla som fanns på plats. En flodsångare och en busksångare sjöng i branten den 2.6 och en vacker flock på 120 kustsnäppor passerade norrut samma dag. Vårens enda aftonfalk sågs den 3.6 och en brunglada (samma som den 8.5?) sågs den 4.6. Vårens enda (!) höksångare märktes den 4.6 och arten observerades endast fåtaligt i fält. Två svarttärnor passerade norrut den 5.6. Av andra mindre vanliga arter som observerades i slutet av säsongen kan nämnas en sen rödstrupig piplärka den 6.6 och samma dag kom vårens nästa överraskning, för då passerade den svartvingade vadarsvala som hållit till ute på Auriv i Hamra ett par dagar (den kunde identifieras från fotografier som samma individ). Den upptäcktes på lättet och gjorde en kort vända över märkområdet innan den försvann. Första fyndet av arten i Sundre och ett oväntat Sundre-X för personalen. Samma dag hördes två spelande härfåglar i socknen, en vid klippan och en i Skoge. Dagen efter kunde hela elva biätare studeras under ett par timmar vid klippan (ovanligt många biätare sågs i södra Sverige under början av juni) och en häckning av skedand kunde konstateras i Flisviken (en hona med två ungar). En ensam eftersläntrande biätare sågs den 8.6 i samband med att näten togs ner.

Här skålas för vadarsvalan som kom på "blixervisit" till socknen och stationen. Foto: Bimbi Ollberg

Ringmärkning vår

Under vårsäsongen märktes fåglar av 51 olika arter. Många arter märktes som sagt i betydligt lägre antal denna vår, men en som slog till med rekord var gransångaren med 98 ex plus ett ex av den sibiriska rasen *tristis* (som dessutom sjöng

och fotograferades flitigt, en riktigt udda vårobservation). Roligt att det går bra för arten och sjungande fåglar kunde höras hela säsongen! Medel för arten under perioden 2005-14 är 50 ex. Mindre roligt är det att lövsångarna återgick till den trend som upplevts under många år med en nedåtgående fångstantalskurva (undantaget var förra året). Slutsumman, blev 593 ex mot medelvärdet 797 ex och hela 1166 fåglar förra våren. Grönsångaren höll ställningarna och 11 ex märktes, vilket är exakt medel för perioden 2005-2014.

Sparvhök. Foto: Per Smitterberg

Alla våra fem Sylvia-sångare har märkts i låga eller mycket låga antal under den gångna säsongen. Ännu tråkigare är det när vi konstaterar att färre ringmärkta höksångare (1 ex) än denna vår aldrig har noterats.

Alla fyra arter flugsnappare har märkts i antal som ligger under genomsnittet. Antalet ringmärkta halsbandsflugsnappare vid Hoburgen har ju ökat under de senaste åren och kanske minns någon den till synes exponentiellt ökande kurvan vi presenterade i Staingylpen efter våren 2012 då 34 ex blev märkta, vilket kan sättas i relation till att det mellan åren 1999 och 2009 aldrig märktes fler än 10 halsbandsflugsnappare på en vårsång. Denna vår var vi tillbaka till "normalläge" med endast 12 märkta (medel för 2005-14 är 12 ex). Glädjande nog kan konstateras att den häckande populationen i projektområdena på södra delarna av Gotland inte är mindre än vanligt, så förhoppningsvis blir det fler av Gotlands landskapsfågel i näten i höst.

För sjätte året i rad sågs mycket få blåhakar i Sundre och denna säsong blev ingen av dessa fågelvärldens juveler märkt. Genomsnittet för de föregående tio åren är 15 ex. Likaså halverades antalet rödstjärtar jämfört med medeltalet för de

senaste 10 åren, endast 44 märkta ex jämfört med medel på hela 98 ex.

Bland arter som gick mot strömmen och märktes i större antal än normalt finner vi, förutom gransångaren, gärdsmyg med 20 ex (2014 märktes 4 ex och medel för 2005-2014 är 10 ex), stenskvätta med 10 ex (medel är 5 ex), björktrast med 12 ex (medel är 8 ex), kungsfågel med 50 ex (medel är 20 ex), grönfink med 14 ex (medel är 12 ex), grönsiska med 5 ex (medel är 1 ex) och sävsparv med 7 ex (medel är 2 ex).

Bland de lite mer udda fåglarna i näten kan nämnas sparvhök (2 ex), nattskär (1 ex), svart rödstjärt (2 ex), busksångare (1 ex), lundsångare (1 ex) och gransångare av den sibiriska rasen *tristis* (1 ex).

Gärdsmyg. Foto: Per Smitterberg

Kontroller och återfynd

Kontroller

Med jämna mellanrum kontrollerar vi fåglar som ringmärkts någon annanstans. Från Ringmärkningscentralen har vi fått rapporter om följande fåglar sedan senaste Staingylpen kom ut. En lövsångare (CR44991), märkt vid Flommen, Falsterbo den 17 augusti 2013 som 10-fågel (ungfågel), kontrollerades av BOG i Sundre som en 2+ fågel (minst inne på sitt andra kalenderår) den 14 augusti 2014 (nästan exakt ett år efter märkning). En kungsfågel (TA8326), märkt vid Torhamn i Blekinge den 30 augusti 2014 som 10-fågel, kontrollerades 12 dagar senare i Sundre (11.9) av MLN som en 2+ fågel. Spännande att den rört sig norrut. Åldersbestämning av kungsfåglar på hösten är ett svårare kapitel än man kan tro.

Från halsbandsflugsnapparprojekten på Gotland har vi kontrollerat ett antal ungfåglar (mellan 48-61 dagar efter märkning i bo): 2 ex märkta i Öja,

2 ex märkta i Grötlingbo, 2 ex märkta i Fide och 1 ex märkt i Roma.

Även i vår har vi kontrollerat några främmande fåglar, men ännu inte fått besked om var och när dessa är märkta.

Återfynd

Även ett antal av våra märkta fåglar har kontrollerats eller hittats av andra. En ung ärtsångare (CS70410), märkt av Robert Kavhed den 27.7 2013 i Sundre kontrollerades av ringmärkare i Greifswalder, Tyskland den 23.8 samma år (27 dagar efter märkning). En härmsångare (CU26896), märkt av Roger Mellroth den 17.5 2014 i Sundre kontrollerades under vårflyttningen på Bornholm i Danmark den 24.5 2015 (1 år och 7 dagar efter märkning). En ung hane svarthätta (1ER70670), märkt av Clas Hermansson den 26.4 2012 i Sundre kontrollerades av ringmärkare i Rybachy, Kaliningrad i Ryssland den 13.4 2013 (1 år och 3 dagar efter märkning). En ung halsbandsflugsnappare märkt av Bimbi Ollberg den 13.8 2013 hittades häckande i en holk i Gervalds, Vamlingbo (F 20) den 30.5 2013 (290 dagar efter märkning).

Två av våra taltrastar har fallit offer för jakt i Spanien och i Frankrike. En ungfågel (3E38209) som märktes av Roger Mellroth den 9.8 2014 sköts i Navarra, Spanien den 30.11 (118 dagar efter märkning). Avståndet mellan Sundre och fyndplatsen är hela 2177 km! En annan ungfågel (3E38223) som märktes av Lars Bardtrum den 2.9 2014 sköts i Tarn, Frankrike den 29.12 (113 dagar efter märkning). Här är avståndet 1863 km mellan Sundre och fyndplatsen.

En björktrast (4630717) som märktes av Leo Larsson som årsunge 29.7 2013 hittades nyligen död i Vaucluse, Frankrike den 4.1 2015 (1 år och 159 dagar efter märkning).

Från hösthelgen i oktober har vi redan fått 4 återfynd: en kungsfågel (SP1867) som märktes av Bimbi Ollberg den 10.10 kontrollerades i nät i Ljunghusen i sydligaste Skåne den 26.10 (16 dagar efter märkning), en ung hane talgoxe (2KT090894) som märktes av Bimbi den 10.10 blev tagen av en katt i Digrans, Sundre den 14.12 (65 dagar efter märkning), en trädkryp (SS8931) som märktes av Jens Bardtrum den 11.10 fastnade i ett nät i Falsterbo den 2.11 (22

dagar efter märkning) och en ung hona bofink (1ET93747) som märktes av Jens den 11.10 blev kattmat i Kassel, Tyskland den 19.12 (69 dagar efter märkning).

Slutord/tack

Sundregruppen är en ideell förening med många engagerade, men vi behöver bli fler! Att bedriva en fågelstation är kostsamt och föreningen är beroende av gåvor och bidrag från allmänheten och andra. Ett sätt att stödja ringmärkningen vid Hoburgen är att bli stödmedlem i föreningen (minst 100 kronor per år). Då erhåller man också föreningens tidskrift Staingylpen två gånger per år. Under våren har ett informationsbrev delats ut till alla boende och sommarboende söder om Grötlingbo. Detta brev har resulterat i att vi fått flera nya stödmedlemmar och ca 30.000 kronor i gåvor och bidrag till föreningens verksamhet. Under sommaren eller senast i början av höstsäsongen kommer vår märkarbod att renoveras. Ny isolering och en ny panel skall installeras. Brevet har även resulterat i att antalet besökare vid stationen ökat markant. Vi tackar alla givare för ert stöd och hoppas att ni upplever att vår verksamhet är just "vår" gemensamma. Välkommen att vara med i verksamheten eller besöka oss under höstens märkning.

Föreningen vill också tacka Sundreborna Einar Johansson och Sune Jacobsson för god hjälp med det praktiska och familjen Reiland-Ståhlberg för att vi även denna vår fått hyra deras "svinhus". Ett stort tack även till Stellan Hedgren, Juho Könönen och Agneta Green m.fl. som ryckt in vid näten/märkartången när det varit ont om assistenter/ringmärkare.

Tack också till alla övriga som hjälpt till som märkare och assistenter under säsongen. Vi gläder oss åt flera nya ansikten i verksamheten och vi gläds också över alla er som återkommer och vi ser fram emot en höstsäsong med mer fågel och mindre vind. En dag eller en vecka i Sundre fågelstations verksamhet innebär alltid givande möten med nya människor, vackra och spännande naturupplevelser och en insats för forskningen. Det kan bli en upplevelse du sent glömmer. Eller som en av våra besökare (Hampus, 9 år) sa i våras: "Detta var mitt livs största ögonblick" när han fick hålla i sin första lövsångare.

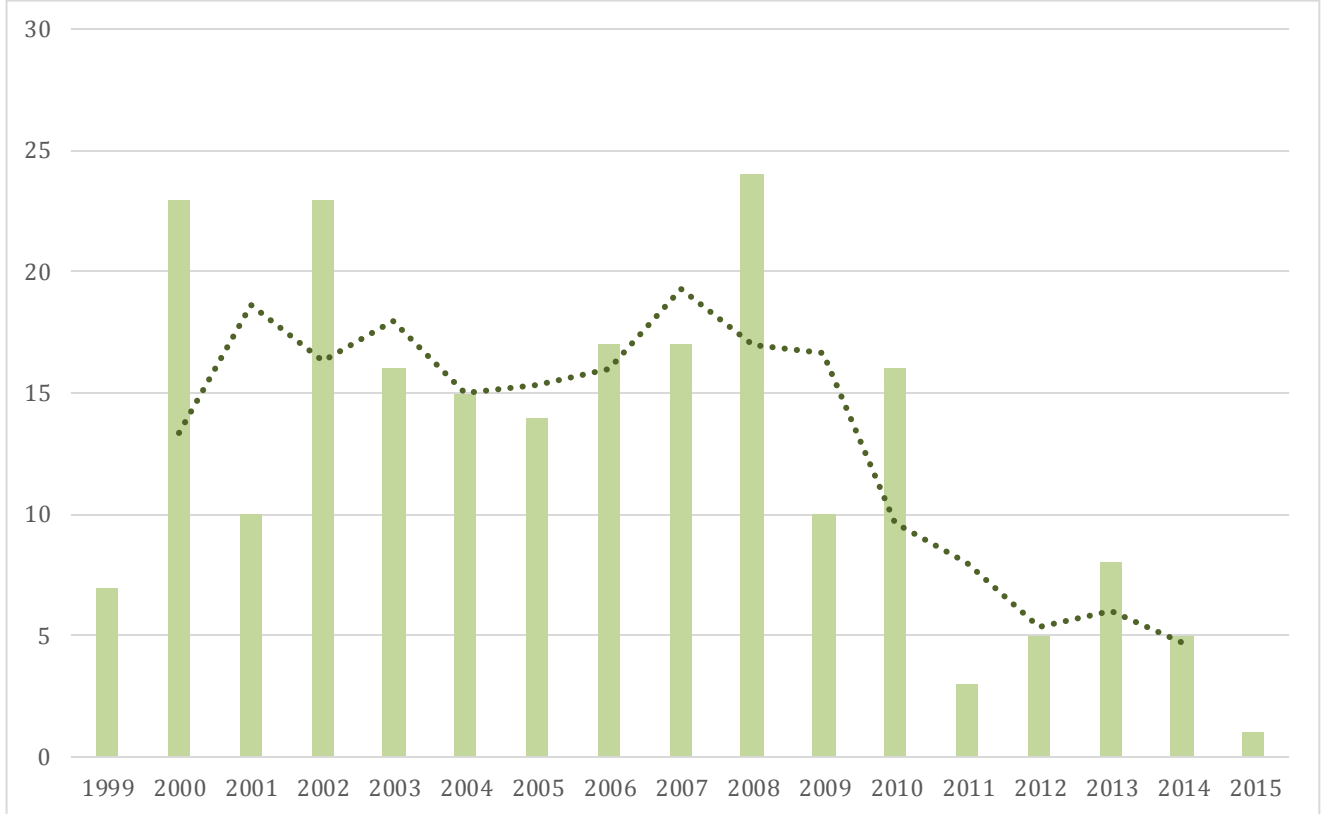

Diagram 1: Årvis fångst av höksångare i den standardiserade fångsten i Sundre våarna 1999–2015.

Höksångaren är alltid lika efterlängtd, både i fält och i näten. Foto: Per Smitterberg

Art	Antal	Medel 2005- 2014	2014	2013	2012	2011	2010
Lundsångare	1	2	2	3	3	1	1
Grönsångare	11	11	21	29	15	4	16
Gransångare	99	50	53	38	55	85	56
Lövsångare	593	797	1166	523	766	512	786

Tabell 1. Fångst av *Phylloscopus*-sångare 2010-2015

Art	Antal	Medel 2005- 2014	2014	2013	2012	2011	2010
Höksångare	1	12	5	8	5	3	16
Ärtsångare	105	203	254	220	217	92	297
Törnsångare	43	123	121	147	90	59	114
Trädgårdssångare	22	71	96	139	38	24	107
Svarthätta	68	81	87	122	87	73	138

Tabell 2. Fångst av *Sylvia*-sångare 2010-2015

Art	Antal	Medel 2005- 2014	2014	2013	2012	2011	2010
Grå flugsnappare	11	34	45	84	54	12	42
Mindre flugsnappare	6	9	22	27	7	2	12
Halsbandsflugsnappare	12	13	33	6	34	8	18
Svartvit flugsnappare	27	32	45	78	36	11	51

Tabell 3. Fångst av flugsnappare 2010-2015**Tabell 4.** Totala märkningen våren 2015

Art	April	Maj	Juni	Total
Sparvhök	1	1		2
Nattskärra		1		1
Göktyta	1			1
Ladusvala		2		2
Trädpiplärka	3	1		4
Sädesärla		4	4	8
Gärdsmyg	14	6		20
Järnsparv	4			4
Rödhake	315	27	1	343
Näktergal		13	2	15
Svart rödstjärt	1	1		2
Rödstjärt	13	30	1	44

Staingylpen 2 · 2015

Buskskvätta		3		3
Stenskvätta		7	3	10
Koltrast	2	5	3	10
Björktrast	1	8	3	12
Taltrast	4	3		7
Rödvingetrast	2	1		3
Dubbeltrast	1			1
Sävsångare		2	1	3
Busksångare		1		1
Kärrsångare		5	1	6
Rörsångare		3		3
Härmsångare		22	12	34
Höksångare			1	1
Ärtsångare	5	93	7	105
Törnsångare		38	5	43
Trädgårdssångare		16	6	22
Svarthätta	29	37	2	68
Lundsångare		1		1
Grönsångare		11		11
Gransångare	55	37	6	98
Gransångare (tristis)		1		1
Lövsångare	208	375	10	593
Kungsfågel	39	11		50
Grå flugsnappare		10	1	11
Mindre flugsnappare		6		6
Halsbandsflugsnappare	1	10	1	12
Svartvit flugsnappare	4	23		27
Blåmes		1		1
Talgoxe		3		3
Törnskata		16	3	19
Bofink	5	14	1	20
Bergfink	1			1
Grönfink	6	7	1	14
Steglits		1	1	2
Grönsiska	2	3		5
Hämpling	6	12	3	21
Gråsiska	1			1
Rosenfink		1		1
Gulsparv	2	4		6
Sävsparv	4	3		7
Hybrid?: Ficedula hypoleuca/albicollis	1			1
Summa	731	880	79	1690

Första skådarresan till Gotland

Roger Mellroth

I maj 1976 hade tre ynglingar bestämt sig för att cykla och skåda på Gotland. Riktigt hur det gick till att bestämma minns jag inte men iväg kom vi och 3-4 veckor av skådande låg framför oss. Paul Elfström, Thord Fransson och undertecknad, alla med hemvist i Nynäshamn, skulle ut på äventyr. Siktet var ställt mot södra Gotland och en presenning var surrad över en gedigen packning på pakethållaren på morsans gamla 28 tummare. Kläder, tält, spritkök, mat, kikare och ett gammalt renskinn som hade ropats in på auktion som skulle bli mitt liggunderlag. De ekonomiska musklerna var lika taniga som våra kroppar. Det är skönt att man har ”bra läkkött” när man är ung. Ny dag nya möjligheter. Efter en taskig natt på båten, som då tog 5,5 timmar, startade cykelturen söderut på morgonkvisten i regn, 15 m/s motvind och kyla. Ganska tidigt slutade min trampa på höger pedal fungera. Den var helt låst vilket innebar att höger fot måste lyftas vid varje tramp. Dessutom visade det sej att vid hårt tryck på pedalerna gick navet på frigång dvs. snurrade bara runt runt utan effekt. Så för att komma framåt gällde lagom tryck på pedalen i motvinden, så lyft på foten, tryck på pedalen, lyft, tryck, lyft, tryck i det oändliga endast avbrutet av det oräkneliga antal gånger trycket blev för hårt för kullagret med frispel i navet som följd. Hur många pedalvarv är det till Sundre?! I höjd med Fröjel började regnet bli så enerverande att vi fick bryta för en paus. Vårregn kan verkligen vara kallt. För att muntra upp oss och få välbehövlig energi stoppade vi för rast i en gammal busskur. Det var en liten öppen träbyggnad med vindsyddande sidor och tak och en träbänk. Varför har dessa medmänskliga väntplatser tagits bort!? Fram med stormkök och den frystorkade fruktsoppan som ju är/var såååå goood. Normalt. Tändstickorna slocknade ett otal gånger i blåst, fukt och med skakande händer. När så köket slutligen tänts och soppan puttrade lovande i kastrullen (kastrullen som man vet skulle bli ett enda kladd efteråt utan disk-möjlighet) och den serverats till de gröna kåsorna (som allt åts och

drack ur) och man äntligen skulle få värma sej och få lite energi så – smakar allt vedervärdigt. T-sprit hade på grund av darrig hantering kommit ner i kastrullen. Blöt, frusen, energilös och ont i ljumsken och långt ifrån framme (vart skulle vi egentligen!?). Lagen om alltings djävlighet. Kunde vi vända och åka hem? Minnen som består. Det som inte dödar hårdar.

På något vis samlade vi ihop oss i regnet och tog oss ända ner till Fide. Vi var vid pass halvt medvetslösa och helt dränkta. Hur vi fick upp tält och kom in är höljt i dunkel men vi sov nog tämligen ovaggade. Morgonen därpå minns jag mycket väl. Solen glittrade i ett hav av regndroppar från alla löv efter nattens ösregn och från grenarna i gläntan där vi fått upp vårt tält sjöng såväl rosenfink som halsbandsflugsnappare. Mitt första möte med båda dessa arter och alla sorger och bekymmer var som bortblåsta och fågeläventyret låg åter för dörren och Gotland kändes plötsligt exotiskt och paradiskt. Cykelturen fortsatte söderut efter hastigt rivande av dyngsurt tält. På flera fält på vår färd söderut stod rastande kustpipare och myrspovar i mixade klungor där de tvingats ner att rasta i ovädret. Inget man upplevt på fastlandet. Väl nere i Sundre var krafterna åter på upphällning så första mötet med socknen var väl ingen höjdare. Thord hade kännning av sin mage och jag av min ljumske som nu var tennisbollstor. Vi hade nog med oss själva och vädrets makter ställde sig åter på högkant. Vid Körsbärgsgården hittade vi den rejält tilltagna telefonkuren i form av en liten stuga där vi kunde ringa hem och meddela att vi nått målet och att den fysiska statusen inte direkt var på topp. Eftersom tältet var dyngsurt och ett nytt regn just startat beslöt vi att använda telefonkuren som bostad och flyttade därför in och hängde upp alla blöta pinaler. Den var väl rymlig för tre ynglingar att sova i. Ack ungdomstid! Dagen därpå fick vi av föräldrarna meddelat att medicin var på väg i paket. Penicillin till mig och magmedicin till Thord. Regnet fortsatte vräka ner och vi kurerade oss och

torkade upp då och då avbrutna av någon civilist som kom för att ringa och förfasades över tättarlägreten men som efter att vi berättat om våra strapatser och planer och efter att de fått göra sitt telefonsamtal milt överseende önskade oss lycka till med vårt äventyr. Det blev tre nätter där. Telefonkuren började kännas som ett hem. Skådarplanerna var temporärt nedlagda. Vi slickade såren och återhämtade oss. Så anlände medicinen, vädret slog om och vi gav oss ut för ett nytt läger. Denna gång i tält och färden var inte lång. Tältplatsen hade Thord spanat in vid tidigare resa till Gotland. Den låg i hagen söder om Sörmans hus i Skoge. Väl dold mellan höga enar och hasselbuskar. Vackert grönt gräs. Vi grävde en "jordkällare" för färskvaror och installerade oss.

Första morgonen gick vi runt i buskmarkerna söder om tältplatsen och skådade. Plötsligt kom vi fram till nätstolpar och nät som var uppsatta mellan buskarna. Jag fattade ingenting. Fanns här fågeljägare?! Vi gick vidare och hittade fler nät och rätt vad det är stod en karl med vild blick (ögon åt alla håll) framför och undrar på en konstig dialekt vad vi gjorde där bland näten. Jag minns inte vad vi svarade men minns att vi blev hänvisade ur området och uppmanade att inte vara där och störa fångsten. Tänk att vår mysiga tältplats låg så obehagligt nära denna sura muttergubbe.

Så en dag var vår hage full med kossor! Bonden hade släppt på djur och vårt nyvunna hem kändes med ens osäkert. Men korna verkade hålla distans till oss så vi beslöt att bli kvar. Det där med distans visade sig gälla dagtid. En morgon vaknade vi av att kossorna stod och slickade på tältduken ovanför våra huvuden. Det löstes genom att vi slog på duken och skrek för att sedan ligga och lyssna på hur koklövar spratt iväg genom buskmarkerna. För att inte detta skulle hända igen använde vi vår tvättlina till "stängsel" och hägnade in tältplatsen. Nästa morgon vaknade vi åter av komular som lapade dagg på tältduken över våra huvuden och åter slog vi i duken och skrek. Stängslet hade vi glömt och inte hade det tjänat sitt syfte direkt. Nu fick det dock verkan för korna brakade in i stängslet på väg ut! Vi hade änglavakt. Ingen ko trampade igenom tältduken i sina paniska löpor hit och dit mellan tvättlina och buskar.

Dagarna flyter sedan ihop. Vi var unga och inga höjdare på fågel men oj vad spännande det var. Vi cyklade mest runt i socknen och jobbade på

artlistan. Allt kändes möjligt. Om man inte var tvungen att ägna sig åt det praktiska. Palle lyckades cykla på ett törne och fick sedan mest laga cykelpunktering. Eller rättare cykelpunkteringar. Varje lagning av slang och påsättning av däck ledde till nya hål. Antingen klämde han slangens vid påsättning eller så satt en dold tagg i däcket som gav nya hål. Arton punktor tror jag vi räknade till.

Hygienfrågan löstes vid den gröna vattenpumpen i Digrans där en fick pumpa medan de andra kunde tvätta hår och skölja i isande kallt vatten. Men det var inte överdrivet ofta man behövde blaska av sig på den tiden. Kan det vara miljöpåverkan som gör att man nu behöver göra det varje dag?

Mathållningen löstes ofta på Majstre. Då fanns en lucka med kiosk på långsidan ut mot väster. En vacker kvinnlig norsk expedit gjorde att det blev ett par turer dit om dagen. Soft-is (Isglass) lät gulligt på norska. Man kunde även få en liten pizza ur kiosken. Nuvarande ägaren Göran Nyqvists far såg då till att hans gäster trivdes och lät väl smaka. Numer möts man av Göran eller oftare av hans söner. Härligt när man känner igen sig. Någon gång lagade vi också mat i våra stormkök vid tältplatsen. Ett minnesvärt tillfälle var när vi på stormköket gräddade tunnpannkakor som hivades upp i luften vid vändning och förhoppningsvis kom ner någonstans igen.

En annan sådan gång var när Thord och jag tillagat den delikata rätten pulvermos med färdiga köttbullar som just skulle avnjutas då käre Paul vinglade in på cykeln från en av sina däcklagningsturer.

– Ere nån som vet var fågelboken e? (på lugn och sänlig nynäshamniska). Ja den ligger i min rygga. Är det något särskilt? – Ja, jag måste kika hur ung purpurhäger ser ut. Efter kikande kommer från Palle – Jag tror att jag såg en nyss. Plötsligt liknade enarna runt tältplatsen små julträd med vitt potatismos och små bruna kulor och tre unga gossar stormade iväg med fågelbok i handen. Jodå, högt upp i dungen intill, "purpurdungen", satt en häger som inte gick att få till något annat än en ung (2K) purpurhäger. Nu kändes det lite fel att inte tala om det för någon annan men vem kände vi? Jo griniga gubben vid ringmärkningen var ju skådare så motvilligt tog vi oss dit och berättade om vad vi sett och rullade sedan tillbaka ner för att kolla mer på hägern och efter några minuter rullade

PG Bentz in med kamera och tub och konstaterade samma som oss (PGs foto finns publicerad i Bläcku). Lite senare samma dag rullade åter PG ner med bilen och hade en fågelpåse varur en höksångare togs upp och visades för lystet beskådande ungdomar. Isen var bruten och vi var välkomna upp att kika på märkningen mot att vi meddelade PG om vi hittade något mer kul i fält. Denna purpurhäger är fram till idag den enda observation av arten som gjorts i Sundre.

Vi överlevde resan som med åren har blivit ett oräkneligt antal återbesök.

När jag skriver detta har jag just bokat in mig för startveckan i juli 2015. Med kommer dottern Emmie och barnbarnen Elmer och Embla. För att det ska kunna fungera att Emmie är med och assisterar i märkningen har vi bokat rum på Sjövärnskåren. Då kan ett fönster stå på glänt så att man kan lyssna av när barnen vaknar. Det är väl utprovat. Så gjorde jag själv 1986 när jag låg som ansvarig märkare och hade Emmie med ner.

Mamma Lotta var hemma och arbetade och Emmie skulle fylla ett år. Hon tog sina första steg i livet i Sjövärnskårens korridorer. Båda döttrarna har med åren blivit rutinerade assistenter utan att i övrigt bli ”nördiga” skådare. Att få ”arbeta” ihop med sina barn i en verksamhet som Sundregruppens kan verkligen rekommenderas för de som har den möjligheten.

Man förundras över hur tiden går. Man är förundrad över att Sundregruppen består. Man blir glad och varm om hjärtat när man tänker på alla människor man mött och har fått ha roligt med genom ringmärkningen. Och även om det känns som att gryningen kommer tidigare och tidigare nu för tiden så är det ju fantastiskt att det än i dag är så genuint roligt!

Emmie, Embla, Johan, Elmer och Lise, augusti 2013. Foto: Roger Mellroth

Hösthelg med Sundregruppen

Liten eller stor, alla är välkomna att njuta av en hösthelg med föreningen. Foto: Magnus Martinsson

Välkommen till umgänge och skådning med Sundregruppen i oktober!

Helgen den 16–18 oktober umgås vi, äter gott och skådar eller ringmärker tillsammans. Förra året hyrde vi rum på Sjövarnsgården vilket var mycket lyckat och det vill vi göra i år igen. Kanske minns ni att vi slog vårt dagsrekord i ringmärkta fåglar. Då blev det 1165 fåglar och det hoppas vi förstås överträffa i år! I höst ser vi nämligen till att ha tillräckligt med ringar på plats!

Om vi blir för få kan vi dessvärre inte hyra på Sjövarnsgården eftersom de egentligen stängt för säsongen. Missa inte detta utan anmäl er och berätta samtidigt om ni tänker komma redan på fredagen samt vilken rumsstorlek ni önskar!

Prislista från Sjövarnsgårdens hemsida

Enkelrum 265:-/bädd

2-bäddsrum 480:- = 240:-/bädd

3-bäddsrum 630:- = 210:-/bädd

4-bäddsrum 660:- = 165:-/bädd

Vi i styrelsen köper som vanligt in frukost, matsäck och middag till oss alla och kostnaderna för detta delas på de medverkande.

Anmäl dig senast den 13 september till Åsa Steinholtz

E-post: asa.steinholtz@gmail.com, mobil: 0709-52 56 45

Vill du hjälpa till med ringmärkningen i höst?

För att anmäla dig som ringmärkare eller assistent skickar du e-post till bokningsadressen nedan. Helst vill vi att ni bokar in er hela veckor, dvs. (lördag) söndag-lördag (söndag).

Se bokningskalendern, som finns lättillgänglig på vår hemsida under fliken *Bokning*. Där kan du överskådligt följa det aktuella bokningsläget. Det går självklart bra med kontakt även på telefon. Jag nås på mobilnummer 0703-807703.

Hälsningar

Jens Bardtrum

bokning@sundrefagelstation.se

Kom ihåg våra nya vykort!

Köp och skicka en hälsning så stödjer du föreningen. De kostar 10:-/st.

Hälsningar
från Sundre

Sammanställning av ringmärkningen vid Hoburgen höstarna 1990–2012

Stöd Sundregruppen genom att köpa ett eget exemplar av höstrapporten.

Rapporten har 183 sidor i färg och omfattar data över årsvis fångst, flyttningsförlopp med mediandatum och biometriska data för 42 arter samt förteckning över samtliga ringmärkta arter och återfynd under höstarna vid Hoburgen.

Priset är 239 kr inkl. frakt

Kontakta Åsa: e-post: asa.steinholtz@gmail.com eller telefon: 0709-525645

Ringmärkningen vid Sundre fågelstation höstarna 1990–2012

Roger Mellroth & Åsa Steinholtz

Meddelande nr 82 från Sundregruppen

